

KOTIMAINEN SCIFI- JA FANTASIAVUOSI 2004

MATKOJA AJASSA JA AVARUUDESSA

Pasi Karppanen

On jälleen aika luoda katsaus viime vuoden aikana ilmestyneisiin kotimaisiin scifi- ja fantasiakirjoihin sekä muuten alaa sivuaviin teoksiin. Suuri osa sadosta koostuu tällakin kertaa nuorten- ja lastenkirjallisuudesta, mutta myös aikuisten puolella nähtiin vilkas vuosi ja parikin ihan oikeaa scifikirjaa. Tee- mana tuntuivat tänä vuonna olevan matkat niin ajassa kuin avaruudessakin.

Kovat kotimaiset

Kiinnostavin alkuvuoden tapa- uksista lienee ollut tammikuussa Likeltä ulos tullut, *J. Pekka Mäkelän* melko hurjaa aikamatkustus- scifiä edustava **391**, joka esiteltiin- kin perinpohjaisesti Kosmoskynän viime numerossa..

Sairaskodin hoitaja tunnistaa työtoverinsa kuvasta, joka esittää

Toisen maailmansodan loppuvai- heissa lentomatkalla kadonnutta rintamavalokuvaajaa. Hiljaisen yövuoron mittaan purkautuu kum- mallinen, aina muinaiseen Alek- sandriaan asti juurensa ulottava tarina tulevaisuudesta tulleesta retkikunnasta ja sen matkaan jou- tuneista ihmisistä.

Vuonna 1962 syntynyt Mäkelä on tätä aiemmin tunnettu lähinnä kääntäjänä ja musiikkitoimittajana. Hän on kääntänyt muun muassa kahdeksan *Philip K. Dickin* romaania ja lukuisia musiikkikirjoja. **391** on hänen ensimmäinen scifiromaa- ninsa.

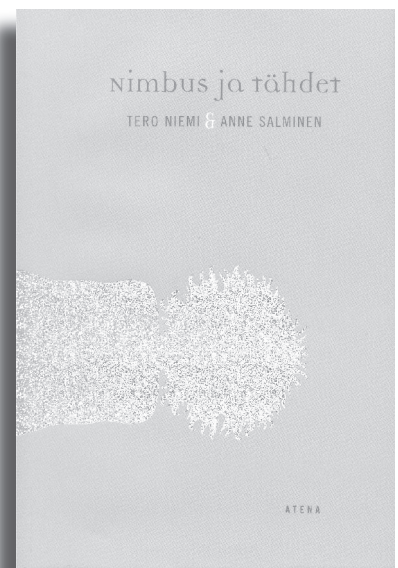
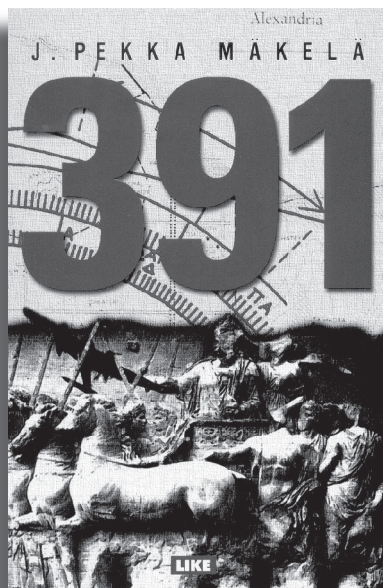
Vuoden 2004 eittämätön scifi- tapaus lienee kuitenkin syyskuussa ilmestynyt, *Tero Niemen* ja *Anne Sal- misen* novellikokoelma **Nimbus ja tähdet** (Atena). Kirjoittajista löytyy toisaalta lehdestä myös haastat- telu, jossa nämä valottavat kirjansa syntyä.

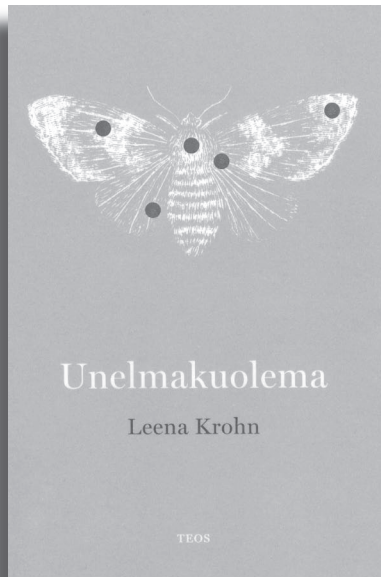
Kuten haastattelusta käy ilmi, seurataan kokoelman novelleissa Niemen ja Salmisen aiemmissa, Portti- ja Spin-lehtien sivuilla ilmes- tyneissä novelleissa seikkailleen Nimbus Lambdan matkaa avaruu-

den halki. Niemi ja Salminen voit- tivat Portti-lehden novellikilpailun ensimmäisen sijan vuonna 2002 sekä lukijoiden jakaman Atorox- palkinnon 2003.

Terrosristeja ja ydivoimaloita

Staffan Bruunin Burt Kobbat -dek- kareita ei varsinaisesti voi scifiksi

laskea, vaikka ne onkin tavattu noteerata tällä palstalla. Tämä johdetaan siitä että Bruunilla on tapana sijoittaa kirjansa muutaman vuoden päähän kirjoittamishetkestä tulevaisuuteen. Bruunin uusin, **Pizza al-Qaida** (Otava) sijoittuu syksyyn 2005 ja sotkee tällä kertaa Kobbatin kansainvälisen terrorismin kiemuroihin.

Varsinaisesti scifiä ei ole myöskään *Ilkka Remeksen* uusin, **Hiroshiman portti** (WSOY) vaikka kirjaa onkin erässä yhteyksissä kuvailtu lähestymistapansa ja käsittelemisensä aiheiden puolesta täydeksi scifiksi. Kuten nimestäkin pystyy päättelemään, pyöritään Remeksen romaanissa tällä kertaa ydinvoiman ympärillä.

Sabotaasi Olkiluodon ydinvoimalatyömaalla ja murha keskellä Pariisin iltapäiväruuhkaa tempaa EU:n rikostiedusteluksikössä työskentelevän Antti Korven vaarallisten tapahtumien keskipisteeseen. Korpi alkaa tutkia jotain, mitä ei hänen ei pitäisi ja joutuu keskiaikaisten karttojen, kylmän sodan kaikuja ja geenikoodien labyrinttiin. Tuttua Remestä siis.

Fiktiota spekulatiivisuuden rajamailta

Maarit Verronen ei ole enää pitkiin aikoihin kirjoittanut spefiä, vaikka tämän töissä on omat spekulatiiviset vivahteensa on edelleen ollutkin. Verrosen viimeisim-

mässä, alkuvuodesta ilmestyneessä romaanissa **Pieni elintila** (Tammi) tuotakaan vähää ei ole mukana ja kirja edustaa Verrosen vuonna 2001 ilmestyneen *Kylmien saarten soturit* -romaanin tapaan kokolailla tyyli- puhdasta valtavirtaa.

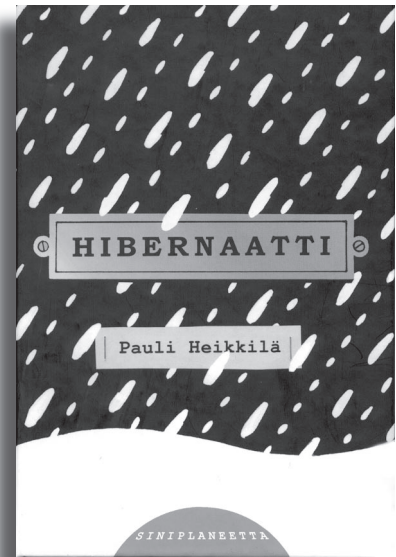
Aiheiltaan ja miljööltään kirja on kuitenkin tyyli- puhdasta Verrosta. Tapahtumapaikkana ovat Lounais-Englannin rannikon Scillysaaret ja päähenkilönä sinne turistina saapuva Natalia, jolla on mukanaan vain telttansa ja kaikkein välttämättömin. Natalian rauhan rikkoo toraisa aviopari Dorothy ja Trevor, joiden välistä ongelmallista suhdetta romaanissa kuvataan Natalian silmien kautta.

Kuten sanottua, ei romaania voi laskea spekulatiiviseen fiktion kuuluvaksi, mutta jos Verrosen aikaisemmat, yksinäisistä ihmisistä sivistyksen rajaseudulla kertovat tarinat ovat kiinnostaneet, kannattanee myös *Pieni elintila* ottaa luki- listalle.

Elokuussa Verroselta ilmestyi myös novellikokoelma **Keihäslintu** (Tammi). Kokoelman tarinat nivoutuvat lentökyvyttömän, tiettävästi vuonna 1844 Islannin rannikolla sukupuuttoon tapetun lintulajin ympärille. Verrosen novelleissa kohdataan niin aikuisen kuin lapsenkin julmuutta ja ylipäätään kuvataan ihmisen tunteettomuutta. Ei siis helpoiten lähestyttävä kokoelma, mutta tuotahan eivät Verrosen tekstit muutenkaan ole.

Toinen hyvin samantapaista kirjallista ilmaisua edustava kirjoittaja on *Leena Krohn*, jonka teokset on niinkään tavattu noteerata kotimaisesta spekulatiivisesta fiktiosta puhuttaessa. Krohnin uusin romaanin, **Unelmakuolema** (Teos) joka on ainakin puitteidensa puolesta täyttä scifiä, käsittelee kuoleman ja kuolemattomuuden käsitteitä.

Lucialla, unettomuudesta kärsivällä nukutuslääkärillä, on virka sekä *Unelmakuolema*-kodissa että Pakastamossa. *Unelmakuoleman* bisnesidea on tarjota hyvinvoiville kansalaisille, myös terveille ja nuorille, mahdollisimman laadukas kuolema. Pakastamon asiakkaat puolestaan tavoittelevat kuolemattomuutta. He uskovat tieteen vielä

kerran löytävän ratkaisun parantamattomiin sairauksiin.

Myös *Jukka Pakkanen* kuuluu niihin suomalaisiin kirjailijoihin, jotka aika ajoin ovat tehneet vierailuja scifin kentälle. Pakkanen uusin kirja, novellikokoelma **Fellinin raitiotie** (Like) on noteerattu muutamissa yhteyksissä myös kotimaisen scifilehtien sivuilla, olkoonkin että on spefiä vain marginaalisesti.

Syyskuussa ilmestynyt kokoelma sisältää lyhyitä kertomuksia erilaisista ihmiskohtaloista, joihin kaikkiin liittyy raitiovaunu. Teoksessa raitiovaunut ja ihmiset kohtaavat toisiaan kaduilla ja aukioilla, muistoissa ja unissa. Kun ihminen astuu junaan tai junasta pois, ei koskaan voi tietää mitä tapahtuu.

Pakkasta huomattavasti tuoreempi tapaus kirjailijana on *Pauli Heikkilä*, jonka nimi lienee useimmille tutumpi sarjakuvaympyröistä (mm. *Vanhat herrat*). Heikkilän esikoisteos, *Siniplaneetta*-kustantamon julkaisema **Hibernaatti** ei ole varsinaista scifiä, vaikka omat mystissävytteiset elementtinsä sisältääkin.

Hibernaatin päähenkilö on ikuisen ylioppilas Jouko Venho, joka päättää viettää elämänsä loman "täydellistä talvilepoa" tarjoavassa pensionaatti Resthomessa. Lepokodissa Venho tutustuu sen salaperäiseen johtajaan, talviunitutkija Strohmiin, jonka teoria talvihorroksesta eli hibernaatista alkaa kiehtoa häntä.

Mikael Niemi on ruotsalaiskirjailija, jonka kirjat on noteerattu tällä

palstalla kirjoittajan suomalaisten sukujuurien takia. Suurelle yleisölle Niemi lienee tutuin romaanistaan *Populaarimusiikkia Vittulajänkältä* (2000) joka on nyt pinnalla etenkin siitä tehdyn elokuvaversiosta. Vuonna 2002 Niemeltä suomennettiin nuorten kauhuromaani *Kirkon piru* ja 2003 sen jatko-osa *Verenimijät*.

Niemen uusi romaani **Nahkakolo** (Svålhålet) sen sijaan on kirjailijan itsensäkin mukaan scifiä. Liken kustantama ja "tärhtäneeksi teiteiskirjallisuudeksi Tornionjokilaaksosta" luonnehtima kirja on romaanin ja novellikokoelman sekoitus, jossa seikkaillaan pitkin ja poikin avaruutta ja törmäilläään mitä erilaisimpiin muukalaisiin. Ei välttämättä jokaiseen makuun, mutta pesunkestävää scifiä yhtä kaikki.

Selvää fantasiaa, olkoonkin varsin hurtiinpuolesta sellaista puolestaan edustaa *Arto Paasilinnan* uusi romaani **Tohelo suojelusenkeli** (WSOY). Kirjan päähenkilö on suojelusenkeli juuri valmistunut Sulo Auvinen. Sulo on täysi tohelo mieheksi, mistä johtuen hän saa myös helpon ensitehtävän.

Suojeltavaksi tulee Aaro "Aaretti" Korhonen, onnellinen nelikymppinen, jolla ei pitäisi ongelmia olla. Sulo ryhtyy tohkeissaan toimeen, mutta sotkee kaiken. Taivaallisen tunarin johdatus ajaa Aaron lopulta jopa tiukkaan kahden naisen loukuun ja itse Pirukin sotkeutuu peliin. Tuttua Paasilinnaa siis.

Lähinnä fantasiaksi lienee laskehtavissa myös *Petteri Hakkarai-*

sen Väinämöinen, vanhana syntynyt (Johnny Kniga). Hakkaraisen kirja ei tee enempää tai vähempää kuin siirtää *Kalevalan* tarinat ja heksametripoljennan nykyproosaksi. Kalevala-buumi ilmeisesti jatkuu, viime vuonnahan *Johanna Sinisalo* siirsi Kalevalan hahmot nykyaikaan *Sankarit*-romaanissaan

Pitkin ja poikin Eurooppaa

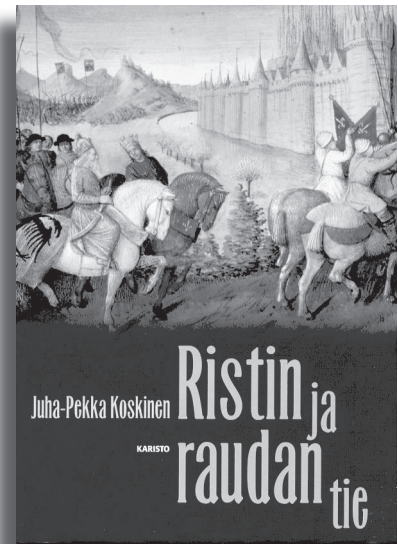
Tässä yhteydessä kannattanee mainita myös muutama teos, jotka eivät ole scifiä tai fantasiaa, vaan enemmänkin historiallista fiktiota, mutta jotka silti kiinnostanevat useimpia spefin lukijoita. Näistä ensimmäinen on kotimaisten scifi-lehtien sivuiltakin tutun *Juha-Pekka Koskisen* elokuussa ilmestynyt esikoisromaani **Ristin ja raudan tie** (Karisto).

Koskisen romaanin päähenkilö on Mikael Canmore, nuorukainen, joka liittyy isäntänsä seuruun mukana Jerusalemiä kohti matkaaviin ristiretkeläisiin. Romaanissa seurataan Mikaelin ja ristiretkeläisten veristä taivalta läpi Euroopan, ajan poliittista juonittelua ja uskonnollista ilmapiiriä. Klassisten historiallisten romaanien hengessä tehtyä, suurten tunteiden ja traagisten ihmiskohtaloiden sävyttämää proosaa siis.

Tuula Rotkon syyskuussa ilmestynyt **Riikka Näkijä** (Tammi) puolestaan on 1700-luvun alun Hailuotoon sijoittuva historiallinen romaani, jossa on mukana myös omat yliluonnolliset elementtinsä. Romaanin nimihahmo Riikka on saanut verenperintönä epätavallisen lahjan, kyvyn parantaa lähes kuolemansairaita ihmisiä.

Kyläyhteisö ei kuitenkaan katso Riikan kykyä hyvällä. Konflikti on vain ajan kysymys, minkä lisäksi saaren elämän taustalla vaikuttaa Ruotsin ja Venäjän suurvaltapoliittikka. *Riikka Näkijä* on itsenäisen jatko-osa Rotkon vuonna 2002 ilmestyneelle historialliselle romaanille *Rakkautta vainon aikaan*.

Orvokki Annalan romaani **Lallinkartanon Kerttu** (WSOY) sijoittuu puolestaan keskiaikaiseen Suomeen ja luo uuden tulkinnan historiasta tuttuun Lallin ja piispa

Henrikin tarinaan. Romaanin tapahtumat käynnistyvät Saksasta, jossa ritarintytär Gertrud von Dieskau kihlaa komean, pohjoisesta tuleen talonpoika Laurens Holsteinin.

Gertrud matkaa sulhonsa kanssa tämän kaukaiseen kotimaahan, missä häitä on tarkoitus viettää Laurensin, tai kuten me hänet paremmin tunnemme, Lallin kotitilalla Köyliössä. Gertrud huomaa kuitenkin tullessaan petetyksi ja elävänsä ankeissa oloissa Lallin jalkavaimona. Sydäntalvella piispa Henrikin reki ajaa pihaan ja käynnistyy yksi Suomen historian kuuluisimmista veritöistä.

Lallinkartanon Kerttu on Annalan kuudes romaani. Hän on kirjoittanut tätä aiemmin kaksi historiallista romaania ja kotimaisen spefin ystävät muistanevatkin Annalan parhaiten muutaman vuoden takaisesta, skandinaavisia ja etelä-amerikkalaisia myyttejä yhdistelystä romaanista *Sulkakäärme*.

Fantasiaa joka lähtöön

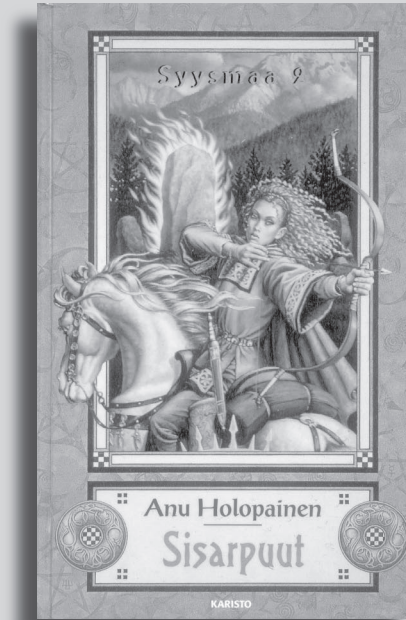
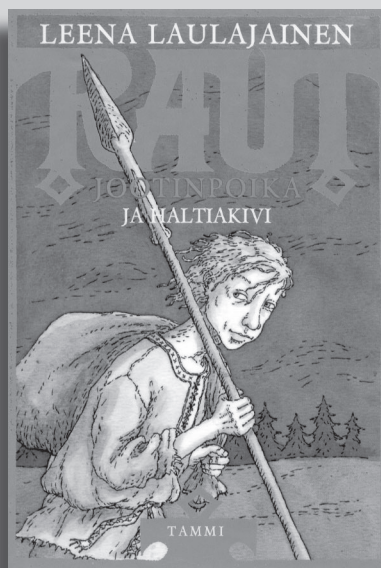
Historiallisesta fiktiosta on luontevaa siirtyä nuortenfantasiaan, jota vuoden aikana ilmestyi tuttuun tapaan melkoinen määrä. *Leena Laulajainen* on fantasian kirjoittajana tuntemattomampi nimi, vaikka hänellä onkin takanaan pitkä ura lasten- ja nuortenkirjailijana. Keväällä Annalalta ilmestyi ensimmäinen osa uudesta, suomalais-skandinaavisella otteella tehdystä fantasiasarjasta.

Ensimmäisessä kirjassa **Raut Jootinpoika ja haltiakivi** (Tammi) Raut Jootinpoika, joottien päällikön poika, on juuri täyttänyt kaksi vuotta aurinkovuotta, kun joottien heimo joutuu hylkäämään kotikylänsä Suuren joen rannalla ja pakenemaan sotaisia bolgeja. Kirjassa seurataan heimon pakomatkaa sekä Rautin vaiherikkaita seikkailuja yhdessä tämän ystävien Lumi Tiakantytären ja Laus Varginpojan kanssa.

Syksyllä ilmestyneessä toisessa osassa **Raut Jootinpoika ja Hopeakello** Rautin heimo on asettunut Hopeamerelle ja Raut lähetetään Kontiolaan hopeaseppä Aidanin oppilaaksi. Linnanherra Mundus väittää kuitenkin joottien maita omikseen ja vaatii niistä maksuksi senttaalin hopeaa. Vaihtoehdona on joutuminen orjuuteen tai uusi maanpako.

Uusi nimi fantasian kirjoittajana on myös *Ilkka Auer*, jolta ilmestyi 2004 nuorten fantasiaromaani **Sysilouhien sukua** (Otava). Kirja on ensimmäinen osa Auerin *Lumen ja jään maa* -sarjasta, jossa seurataan kylästäan pakosalle joutuvan Nonna-tytön tarinaa sekä huimaa matkaa matkaa lumisten lakeuksien halki lemmikkjäärhunsu Fenrisin kanssa.

Pidempi ura fantasiakirjailijana on takanaan *Anu Holopaisella*, joka aloitti vuonna 2003 uuden, kirjoittajan aiempia teoksia varttuneemmille nuorille suunnatun fantasiasarjan romaanillaan *Welman tytöt*.

Toisessa *Syysmaa*-kirjassa **Sisarpuut** (Karisto) Zaran, Adairan ja muiden Welman tyttöjen vaiherikas matka jatkuu kohti pohjoista ja Punatertun kylää, joka on kielletyn Villipihlajan palvojen salainen turvapaikka.

Fantasiabuumin jatkuessa edelleen vahvana ei ole juurikaan ihme, että uusia yrittäjiä ilmaantuu alalle myös pienempien kustantajien kautta. Tällainen on esimerkiksi *Jukka Mäntyjärvi*, jonka esikoisteos **Paholaisen huilu** ilmestyi maaliskuussa pienen Myllylahti-kustantamon julkaisemana.

Romaanin päähenkilö on nuori Rushaw Fird, vastavalmistunut pappi, joka saapuu kirjan alussa ensimmäiseen asemapaikkaansa Radorin kuningaskuntaan. Tuoreen papin elämä saa odottamattoman käänteen, kun kuningaskunnan sisällä käynnissä oleva valtataistelu tempaa Rushawin mukaansa ja palkkasoturijoukon mukaan etsimään maagisia voimia omaavaa Paholaisen huilua.

Siinä missä edellämainitut kirjat olivat ainakin päällisin puolin yrittystä vakavaan fantasiaan, on *Heikki Takalan* kahdessa osassa julkaistu **Rännin taru** (Porvoo) kaukana siitä. Kuten nimestä saattaa päätelläkin, on *Rännin taru*, vaatimattomalta alotsikoltaan *Multiversumin palautus* parodiaa fantasian kliseistä, toteutettuna tinkimättömään koululais-huumorityyliin.

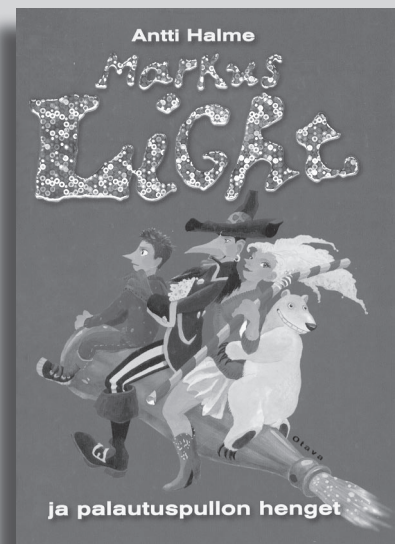
Seikkailuja lapsille ja nuorille

Hieman arkisempaa nuortenfantasiaa edustaa *Antti Halmeen* **Markus Light ja palautuspullon henget** (Otava). Koulukiusattu ja olemukseltaan hintelä Markus "Light" Väinänen kerää palautuspulloilla rahaa lennokkiin, jotta pääsisi kaverien suosioon. Eräänä päivänä palautusautomaatilla kuitenkin tapahtuu kummaa.

Laskuri sekoaa ja välittää Markuselle oudon viestin. Markus tempautuu vauhdikkaaseen seikkailuun kolmen palautuspullohengen matkassa. Persoonalliset pullojen henget Cola-Lula, Lordi Donnelly ja Jää-T tarvitsevat Markusen avukseen etsimään Nanoan valtakunnan kolmea helmeä. On aika vantaalaispojan pelastaa maailma.

Nuortenscifiä edustaa myös *Taina Haahin* nuortenromaani **Ufo tapaus eli arvoitus nimeltä Antero** (WSOY). Otto löytää Mustalta lammelta mystisen, punaista hehkuvan esineen, jonka hän nimeää rubiiniavaimeksi. Samoihin aikoihin Oton naapuriin, Sormuspolku 13:een, muuttaa salaperäinen Antero-poika.

Antero tuntuu olevan valovuosien päässä muista viidesluokkalaisista. Hän käyttää tummia laseja kaikkialla ja päihittää opettajan aineessa kuin aineessa. Yhdessä luokkatoverinsa Pepin kanssa Otto ryhtyy ratkomaan ihmeellisen rubiiniavaimen ja salaperäisen Anteron välistä yhteyttä. Mikä hän

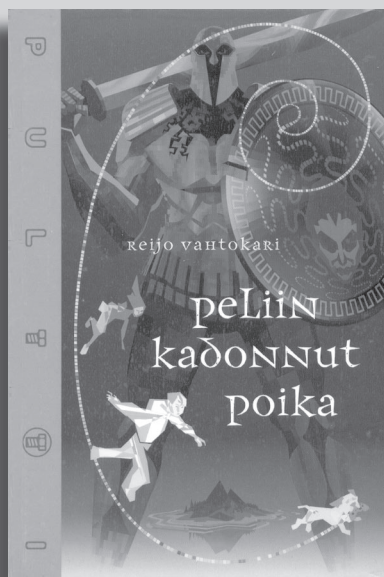

oikein on, silmäkääntäjä, huijari, tivolinomistajan poika vai ihka aito avaruusolento?

Samantapaisesta, suomalaisesta arkitodellisuudesta kumpuavasta nuortenscifistä on kyse myös *Reijo Vahtokarin* romaanissa **Peliin kadonnut poika**. Kirja kertoo kuudesluokkalaisesta Laurista, joka seurustelee mieluummin tietokonepelien kuin ikätoveriensä kanssa. Eräänä päivänä Lauri huomaa koiransa joutuneen sisälle tietokonepelin maailmaan. Ennen pitkää merkilliset tapahtumat ovatkin temmanneet Laurin ja hänen luokkatoverinsa Katjan keskele kummallista seikkailua.

Mitä tekisit jos huomaisit äkkiä siirtyneesi menneisyyteen? Tämä oli kysymyksenä kahdessakin vuoden 2004 aikana ilmestyneessä nuortenkirjassa. Kirjoista ensimmäinen, helmikuussa ilmestynyt *Ritva Bergmanin Mies menneisyydestä* (Atena) ei ole varsinaisesti fantasiaromaani, vaan enemmänkin historiallissävyytteinen nuortenkirja, jossa on omat sf/f-elementtinsä.

Jaakon vanhemmat ostavat kesämökin Elias Lönnrotin asuinseudulta. Vintiltä löytyy Lönnrotin kirjoja, joita Jaakko alkaa lueskella sateisina kesäpäivinä ja huomaa äkkiä seikkailevansa Eliaksen matkassa. Yllättävän parivaljakon retket kulkeutuvat Jäämerelle ja Muurmanskiin asti. Jaakko oppii Eliakselta tärkeän asian. Tytöt pitä-

vät pojista, jotka uskaltavat kulkea omia polkujaan.

Hyvin samantapainen asetelma ja jopa nimi on *Mila Teräksen* elokuussa ilmestyneessä nuortenromaanissa **Tyttö tulevaisuudesta** (Otava). Romaanin päähenkilö Aada tempautuu vuoteen 1889, kauas 2000-luvun arjen ahdistuksesta ja äidin baarireissuista aution pappilan pianoa soittamalla. Ompelijatar Tilda tutustuttaa Aadan outoja hajuja uhkuvaan maailmaan, joka hevostähtäineen ja lemmennostatustaikoineen on niin kovin erilainen.

Kauhua kirjoitetaan tätä nykyä nuorille vähemmän. *Ritva Toivola* on pitkän linjan lastenkirjailija, jonka edellinen teos oli vuonna 2003 ilmestynyt, nuortenscifä edustanut *Salaiset aikamatkat*. Toivolan uusin kirja, **Kummitusjuna** (Tammi) on novellikokoelma ja sisältää kaksitoista lyhyttä, nuorille suunnattua kauhupalaa, jotka hakevat aiheensa nykypäivän maailmasta.

Hieman kauempana meidän maailmastamme liikutaan *Eppu Nuotio* romaanissa. **Sekuntiviisari-poika** (Tammi) on tarina julmuudesta ja ahneudesta, mutta myös rohkeudesta ja ystävyden voimasta.

Romaanin tapahtumat sijoituvat Merevän kaupunkiin, jonka pormestari löytää jouluaattoiltana raatihuoneen portailta pienen poikavauvan. Ahne pormestari lukit-

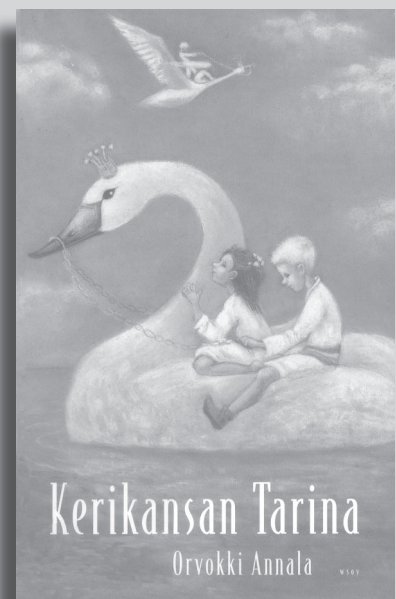
see pojan kellotorniin ja kasvattaa hänestä Sekuntiviisari-pojan, jonka tehtävä on pitää huolta siitä, ettei kello koskaan pysähdy.

Vasta kun jättimäiset Ryhlinkäiset hyökkäävät kaupunkiin ja kaappaavat mukaansa Ruukunteijjän tyttären, ainoan ihmisen joka ei ole unohtanut kellotornissa palelevaa poikaa, on Sekuntiviisari-pojan laskeuduttava tornista ja lähdettävä pelastamaan ystäväänsä.

Marja Luukkosen syyskuussa ilmestynyt **Kaukaisen saaren varjo** (Tammi) puolestaan jatkaa vuonna 2003 ilmestyneelle *Varjo ei unohda* -kirjan tarinaa. Edellisen osan lopussa kaikki oli hyvin, Kandoran kuninkaan varjo oli Darmianin kanssa matkalla kotimaahan ja Pandoran lipas prinssi Karloksen hallussa. Sitten odottamaton käänne kuitenkin tempaa Kallepojan jälleen seikkailujen pyörteisiin ja tämän on matkustettava uudestaan Kandoraan.

Nuortenfantasiaksi lienee laskettava myös *Orvokki Annalan* kirjoittama, perisuomalaiseen tarumailmaan perustuva ja *Aleksis Kiven Lintukoto*-runolle kunniaa tekevä **Kerikansan tarina** (WSOY). Kirjan päähenkilönä on 10-vuotias, omapäinen Tarina-tyttö, joka vastoin varoituksia soutaa saarelle, josta häntä on varoitettu.

Saarta asuttaa kaksi kansaa, kerikansa ja irekit, joiden välillä vallitsee vuosisatainen viha ja epäluulo. Jo valmiiksi kireää tilannetta

pahentaa vihaa entisestään lietsova noita, jolla on saaren suhteen omat suunnitelmansa. Tarina ystäväysty kummankin kansan lapsien kanssa ja ryhtyy toimeen tuhoisan sodan estämiseksi.

Annika Eräpuron Finlandia-junior-ehdokkaanakin ollut **Fria ja Kuunainen** (Tammi) ei ole niinkään fantasiaa, vaan lastenkirja, jossa on mukana omat unenomaiset elementtinsä. Kirjassa seurataan koulustaan karkaavan orpopyttö Frian kasvua ja matkaa mystisen sirkus-seurueen matkassa. Vähitellen Fria alkaa ymmärtää, ettei kaikki ole sirkuksessa miltä näyttää. Ja kuka on Kuunainen, jonka Fria kohtaa yhä todellisemmiksi muuttuvissa unissaan?

Vieläkin nuoremmille lukijoille sunnattusta sf/f:stä on kyse puhuttaessa *Harri Istvan Mäestä*, joka on jo parin vuoden ajan kirjoittanut vasta lukemaan oppineille lapsille suunnattuja Sihis-kirjojaan. Kahdessa uusimmassa Tammen kustantamassa kirjassa **Sihis haamu-suolla** sekä **Sihis ja aavetaikuri** maailman pienin koira jatkaa seikkailujaan aaveiden maailmassa. Ensimmäisessä kummitusperhe lähtee etsimään kadonnutta kummitusvaaria ja toisessa Sihiksen harmina on ilkeä aavetaikuri.

Tämän lisäksi Mäeltä ilmestyi viime vuonna kolmaskin sf/f:n piiriin laskettavissa oleva lastenkirja, **Sylana ja avaruusvampyyri** (Tammi). Sihis-kirjojen tapaan myös

Sylanan seikkailut on suunnattu varsin nuorille lukijoille. Sylana on avaruusalus Unisen pöllön kapteeni, joka asustaa avaruusalusten kaatopaikalla pikkuveljensä Ramin kanssa.

Odottamatta Sylanan tavoittaa viesti Atorotorilta, kieron ja valanhimoisen Avaruusvampyyrin sanansaattajalta. Avaruusvampyyri on kidnappanut prinssi Melkorin, Sylanan läheisen ystävän, joka on myös Galaksin presidentin poika. Ystävänsä pelastaakseen Sylanan on syöksyttävä seikkailuun Ramin, robotti Zedin ja Mörmörin, Unisen pöllön perämiehen kanssa.

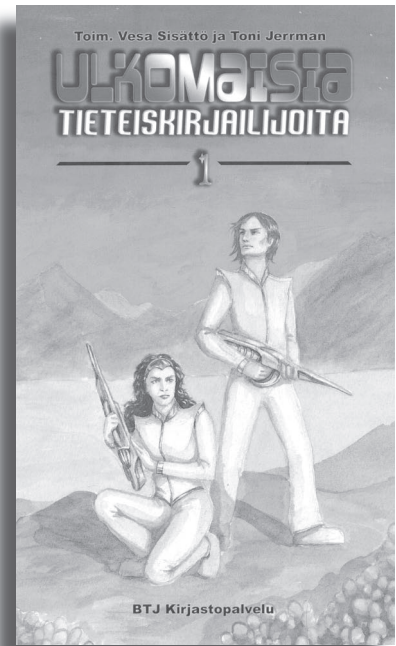
Tietoa ja viihdettä

Lopuksi mainittakoon tuttuun tapaan muutama teos, jotka eivät ole fiktiota, mutta jotka saattanevat kiinnostaa myös scifin ja fantasian lukijoita.

Näistä ensimmäinen on *Wille Ruotsalaisen* kirjoittama, roolipelilaajille tehty **Roudan maa** (Robecon). Viime vuonna ilmestyneestä, *Mike Pohjolan Myrskyn ajasta* poiketen kyseessä ei ole valmis peli, vaan *Kalevalan* hahmoja ja todellista historiaa yhdistävä taustamaailmaopas.

Juha Ruusuvooren tietokirja **Itämeren merirosvot** (Teos) kiinnostanee niinkään monia scifin ja fantasian ystäviä. Merirosvoja löytääkseen ei tarvitse lähteä Karibianmerelle asti, vaan sellaisia on eräässä vaiheessa löytynyt aivan kotipiiristä. Itämeri ei ole aina ollut rauhan meri, vaan merirosvot ovat riehuneet sen rannoilla keskiajalta 1800-luvun alkuun asti. Ruusuvooren kirja, alaotsikoltaan *Piraattitarinoita pohjoisesta* esittelee Itämeren merirosvojen historiaa elävästi ja värikkäästi. Oiva tietoteos kaikille aiheesta kiinnostuneille.

Suvi Niinison teosta **Keijukaisen lähteillä** (Atena) voinee puolestaan suositella etenkin fantasian ystäville. Niinison kirja on yksi kattavimpia Suomaksi toistaiseksi ilmestyneitä keijukaisista kertovia tietoteoksia. Kirja kertoo keijukaiskuvan kehityksestä alunperin hyvinkin kalmanhajuisista henkilöistä eroottisiksi kaunokai-

siksi ja nykyisenkaltaisiksi *Peter Pan*-keijukaisiksi.

Niinialo käy läpi mitä kaikkea keijukuvien taakse kätkeytyy, millaisia uskomuksia ja tarinoita näistä olennoista on kerrottu. Mukana on myös runsaasti muuta kansanperinnettä ja yleistä kulttuuritietoutta. Taide- ja tietokirjan yhdistelmä lähestyy aihettaan myös tunnettujen taiteilijoiden maalausten ja piirrosten kautta. Teoksessa on mukana noin 70 taideteosta maailmalta ja Suomesta, joista osa on aiemmin julkaisemattomia.

Esko Valtaojan uusi kirja **Avointie – kurkistuksia tulevaisuuteen** (Ursa) kiinnostanee sen sijaan nimenomaan scifin lukijoita. Siinä missä Valtaojan edellinen, tieto-Finlandian vuonna 2002 voittanut *Kotona maailmankaikkeudessa* pohti kysymyksiä mistä tulemme ja keitä olemme, on tämä kirja kolmannesta kysymyksestä: Minne menemme?

Tämän lisäksi vuoden aikana saatiin vankkaa scifitietoa *Toni Jerromanin* ja *Vesa Sisätön* toimittamana kahdenkin kirjan verran. Kirjastopalvelun julkaisemissa **Ulkomaisia tieteiskirjailijoita 1** ja **Ulkomaisia tieteiskirjailijoita 2** -teoksissa esitellään kummassakin 42 scifin perusnimiin kuuluvaa scifikirjailijaa. Kirjoista ensimmäinen keskittyy pääosin ennen 1970-lukua ja jälkimmäinen tuon jälkeen uransa aloittaneisiin kirjailijoihin.